



แบบบันทึกองค์ความรู้

ชื่อองค์ความรู้ การบริหารจัดการหนี้ไปสู่ “หนึ่งครัวเรือน หนึ่งสัญญา” ของศูนย์จัดการกองทุนชุมชน

ชื่อ – สกุล นางสาวภัทธิญา สดชื่น

ตำแหน่ง นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ

สังกัด สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

การแก้ไขปัญหา/ความสำเร็จเกี่ยวกับ การบริหารจัดการหนี้ไปสู่ “หนึ่งครัวเรือน หนึ่งสัญญา” ศูนย์จัดการกองทุนชุมชน บ้านแม่กองปิน

ศูนย์จัดการกองทุนชุมชน เป็นการบูรณาการกองทุนต่าง ๆ ในชุมชนเข้าด้วยกัน เพื่อให้การจัดการเงินทุนชุมชนให้เป็นระบบ เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุดแก่คนในชุมชน ส่งเสริมสนับสนุนให้ครัวเรือนเข้าสู่กระบวนการบริหารจัดการหนี้ ไปสู่ ๑ ครัวเรือน ๑ สัญญา รวมทั้งให้สามารถใช้เงินทุนอย่างคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดในการสร้างงาน สร้างรายได้ และบริหารจัดการหนี้ของครัวเรือน ซึ่งตามแนวทางการดำเนินกิจกรรมตามยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน ประจำปี งบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ ได้กำหนดกิจกรรมศูนย์จัดการกองทุนชุมชนบริหารจัดการหนี้ “สำนึกดี แผนดี บริหารหนี้ได้” ให้สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองปานดำเนินการ เป้าหมายคือ ศูนย์จัดการการเงินชุมชน บ้านแม่กองปิน หมู่ที่ ๖ ตำบลบ้านขอ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการหนี้ไปสู่ ๑ ครัวเรือน ๑ สัญญา และเสริมสร้างความรู้ ด้านการเงินในการบริหารจัดการหนี้ รวมทั้งสร้างวินัยทางการเงินให้กับครัวเรือน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑. ประสานและสนับสนุนให้คณะกรรมการศูนย์จัดการกองทุนชุมชนบ้านแม่กองปิน เตรียมความพร้อม ในการดำเนินการบริหารจัดการหนี้
๒. ร่วมประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ เพื่อวางแผนการขับเคลื่อนการดำเนินงาน
๓. ร่วมกับคณะกรรมการศูนย์ฯ ดำเนินการสำรวจ/ตรวจสอบ ข้อมูลลูกหนี้ทั้งหมดของ กลุ่ม/กองทุนการเงิน ที่เป็นสมาชิกของศูนย์จัดการกองทุนชุมชน พร้อมทั้งจัดทำฐานข้อมูลลูกหนี้ ของคนในชุมชนเป็นรายครัวเรือน ซึ่งพบว่าคนในชุมชนเป็นหนี้หลายสัญญา หลายกองทุน บางรายมียอดจำนวนหนี้สูง ไม่สามารถผ่อนชำระได้ เมื่อครบกำหนดชำระหนี้ ลูกหนี้บางรายต้องกู้ยืมจากกองทุนหนึ่ง เพื่อไปชำระหนี้อีกกองทุนหนึ่ง และยื่นกู้ ทำสัญญาใหม่ เมื่อได้รับเงินยืม ก็จะนำไปคืนกองทุน ที่ได้ยืมมาชำระหนี้ หมุนเวียนกันแบบนี้ทุกปี โดยทุกกองทุนในชุมชน จะกำหนดให้ชำระเป็นปี ไม่มีการผ่อนชำระเป็นงวดหรือรายเดือน ทำให้ยอดหนี้คงเดิม หรือเพิ่มขึ้น ไม่สามารถผ่อนชำระได้ บางรายกู้ทุกกองทุนฯ ที่มีอยู่ในชุมชน จนไม่สามารถบริหารจัดการหนี้ได้ เกิดปัญหาในการชำระ ซึ่งการดำเนินการรวบรวมยอดหนี้ในครั้งแรก จะใช้เวลานาน เนื่องจากต้องอาศัยข้อมูลจากหลายกองทุนฯ และมีลูกหนี้จำนวนมาก
๔. ร่วมกับคณะกรรมการศูนย์ฯ วิเคราะห์ข้อมูลลูกหนี้และจัดประเภทลูกหนี้
๕. คัดเลือกครัวเรือนเป้าหมายที่เป็นหนี้ ลงทะเบียน ครัวเรือนเพื่อเข้าสู่กระบวนการบริหารจัดการหนี้ โดยคัดเลือกครัวเรือนที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการฯ และมียอดหนี้ไม่สูงมาก เพียงพอในการกู้ยืมเงินกองทุนใดกองทุนหนึ่งในชุมชน โดยไม่ขัดต่อระเบียบของกองทุนนั้น

๖. จัดเวที “สำนึกดี แผนดี บริหารหนี้ได้” โดยได้รับงบประมาณจากกรมการพัฒนาชุมชน เพื่อชี้แจงเกณฑ์ การเข้าสู่ กระบวนการบริหารจัดการหนี้ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย ในการขับเคลื่อนแก่กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการศูนย์ฯ และครัวเรือนเป้าหมาย จำนวน ๓๐ ราย ในหัวข้อ ศาสตร์พระราชากับการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้จนเป็นวิถีชีวิต, การเชื่อมโยงและสร้างโอกาสสร้างโอกาสการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก, การสร้างวินัยทางการเงิน การวิเคราะห์/วางแผนการใช้จ่ายทางการเงิน การจัดทำบัญชีครัวเรือน การปรับพฤติกรรมทางการเงิน การส่งเสริมการออม และการส่งเสริมการบริหารจัดการหนี้ ซึ่งจากการอบรมทำให้กลุ่มเป้าหมาย มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และมีการวางแผน มีเป้าหมาย ความตั้งใจที่จะลดหนี้ในครัวเรือน

๗. วางแผนบริหารจัดการหนี้ร่วมกัน ซึ่งจากการพูดคุย ปรีกษา กับผู้ที่เข้าร่วมโครงการ ทำให้ทราบปัญหา ซึ่งทุกคนหาทางออกร่วมกัน และมีความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะทำให้มีการโอนหนี้เป็น “หนึ่งครัวเรือน หนึ่งสัญญา”

๘. คณะกรรมการศูนย์จัดการกองทุนชุมชนดำเนินการปรับโครงสร้างหนี้ให้กับกลุ่มเป้าหมาย ให้เป็น ๑ ครัวเรือน ๑ สัญญา โดยมีขั้นตอนดังนี้

- เจรจาดอรงการปรับหนี้ ระหว่างลูกหนี้กับเจ้าหนี้ (กองทุนชุมชน)
- ปรับสัญญาเงินกู้ของเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ เป็น “หนึ่งครัวเรือน หนึ่งสัญญา” จำนวน ๒๐ ราย โดย ผู้ที่เข้าร่วมโครงการฯ จะได้ลดอัตราดอกเบี้ยจาก ๖% ต่อปี เป็น ๕% ต่อปี และจะผ่อนชำระหนี้กับกองทุนฯ ทุกเดือน จนกว่ายอดหนี้จะหมด
- จัดทำแผนการบริหารจัดการหนี้ สนับสนุนกิจกรรมตามความต้องการของครัวเรือนเป้าหมาย ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ และก่อให้เกิดรายได้ในครัวเรือนเพิ่มขึ้น (เงินทุนคินกลุ่ม) ศูนย์จัดการกองทุนชุมชนบ้านแม่กองปิน ได้จัดทำโครงการ การปลูกถั่วลิสง จากงบประมาณกรมการพัฒนาชุมชน จำนวน ๔๐,๐๐๐ บาท
- ทำหนังสือถึงธนาคาร ในการโอนหนี้ จากกองทุนหนึ่งไปสู่อีกกองทุนหนึ่ง ซึ่งส่วนใหญ่จะกู้จากกองทุนหมู่บ้าน (บัญชี ๑)
- ดำเนินการถอดบทเรียน สรุปผลการดำเนินงาน เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในเวทีขับเคลื่อนตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน เพื่อให้มีการขยายผลไปสู่ครัวเรือนอื่นเพิ่มขึ้นในอนาคต

ผลลัพธ์

๑. ครัวเรือนเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจ มีความตื่นตัวของคนในชุมชนที่จะการบริหารจัดการหนี้ และสร้างวินัยทางการเงิน
๒. การดำเนินงานตามโครงการฯ ทำให้มีการรวบรวมข้อมูลลูกหนี้ของทุกกองทุนในชุมชน มีข้อมูลในการวางแผน กำหนดโครงการต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหา
๓. ศูนย์จัดการกองทุนชุมชนสามารถส่งเสริมการบริหารจัดการหนี้ ไปสู่ 1 ครัวเรือน 1 สัญญา
๔. คนในชุมชนมีความตื่นตัว มีเป้าหมาย การวางแผน ที่บริหารจัดการหนี้ในครัวเรือน

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๑. ความร่วมมือ การประสานงานกับผู้นำ และกลุ่มกองทุนต่างๆ ในชุมชน
๒. การคัดเลือกครัวเรือนเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ ต้องมีความสมัครใจ มีความพร้อมที่จะบริหารจัดการหนี้
๓. การให้ความร่วมมือของภาคีเครือข่าย เช่น ธนาคาร ในการโอนหนี้
๔. การประชาสัมพันธ์ ข่าวสาร ความคืบหน้า ในการดำเนินโครงการ อย่างต่อเนื่อง ต้องทำให้เห็นว่าการดำเนินงานตามโครงการฯ ได้รับประโยชน์อย่างไร เพื่อขยายผลไปสู่ครัวเรือนอื่นๆ ในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการขยายผล การบริหารจัดการหนี้ไปสู่ “หนึ่งครัวเรือน หนึ่งสัญญา” ในหมู่บ้านอื่นๆ ที่มีความพร้อม เพื่อสร้างวินัยทางการเงิน และสามารถบริหารจัดการหนี้ในครัวเรือนได้ เนื่องจากปัจจุบันนี้ครัวเรือนมีจำนวนมากขึ้น ยอดหนี้สูง ไม่สามารถบริหารจัดการได้
